

## บรรณานุกรม

### ก. เอกสารชั้นปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี**. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2500. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535.

\_\_\_\_\_ . **ขุททกนิกาย ชาตกปาติยา สัณณนาฎตา ชาตกฏฐกถา ปฐโม ภาโค-ทสโม วคฺโค**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2533.

\_\_\_\_\_ . **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย**. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

\_\_\_\_\_ . **อรรถกถาภาษาบาลี**. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โรงพิมพ์วิญญูญาณ, 2532.

\_\_\_\_\_ . **ฎีกาภาษาบาลี**. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

\_\_\_\_\_ . **ปกรณ์วิเสสภาษาบาลี**. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญูญาณ, 2539, มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาบาลี**. ฉบับสยามรัฐเตปิฎก, 2525.

### ข. เอกสารชั้นทุติยภูมิ

กนก จันทร์ขจร, **คู่มือ วัฒนธรรม วิถีชีวิตไทย**, กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิกนกจันทร์ขจร, 2543.

กรรณา – เรื่องอุไร กุศลาสัย, **อินเดียสมัยพุทธกาล**, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2530.

กิตติวุฒโฒ ภิกขุ, **บารมีปริทรรศน์** เล่มที่ 1, หน้า 130.

แก้ว สุพรรณโณ, **นิทานทศชาติ**, กรุงเทพมหานคร : ไพลิน, 2546.

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **ศาสนพิธี ฉบับกรมการศาสนา**, พิมพ์ ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, **สำนวนไทย**, กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2543.

\_\_\_\_\_ . กระทรวงศึกษาธิการ, **ประชุมโคลงโลกนิติ**, กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย. กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2543.

กรมศิลปากร, **คัมภีร์มิลินทปัญหา (ไทย-บาลี)**, พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร: บริษัทประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด, 2550.

\_\_\_\_\_ . **ปัญญาสชาดก ฉบับพระสมุทแห่งชาติ ภาคหนึ่ง**, พระนคร: ศิลปะบรรณาการ, 2499.

เกษม บุญศรี, **คำบรรยายภาษาไทยชั้นสูงเรื่องปฐมสมโพธิกถา**, พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2511.

กฤษณา วงษาสันตและคณะ, **วิถีไทย**, กรุงเทพมหานคร: เจริญเวฟ เอ็ดดูเคชั่น, 2542.

- งานอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง กองโบราณคดี กรมศิลปากร, **ภาพไตรภูมิและชาดกที่เสากภายในพระวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร**, หน้า 135 และการบรรยายรายละเอียดของภาพดูได้ในหน้า 141.
- จินตนา บุญบังการ, รศ. และนายสุธรรม จิตรานุกเคราะห์, **ลักษณะผู้ประกอบการอาชีพทางเรือ, โครงการวิจัย**, 2527.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, **พระพุทธศาสนากับการแบ่งช่วงชั้นทางสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.
- \_\_\_\_\_. **ศาสนา ชีวิต และสังคม**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2547.
- เฉลิม พงศ์อาจารย์, ผศ., **ประวัติศาสตร์อินเดีย**, พิษณุโลก: โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2529.
- เฉลิม มากนวล, **“การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป”** (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2517).
- ชาดก, **หนังสือที่ระลึกงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี เรื่องนิบาตชาดก เล่ม 1**.
- ญาณวชิระ, **ทศชาติ ปณิธานมหาบุรุษไม่เปลี่ยนแปลง**, กรุงเทพมหานคร: กองทุนพุทธานุภาพ, 2551.
- ฐานิสร์ ชาครัตน์พงศ์. **“ความรู้เรื่องชาดก”** อักษรสาร. พิมพ์เนื่องในโอกาสงานสี่ศาสตราจารย์ 9 กันยายน 2515. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2515.
- ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา, **ปรัชญา 201 พุทธศาสน์**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2538.
- เทพพร มังธานี. **ทศชาติ: พระเจ้าสิบชาติ**, กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, 2543.
- ธนาภิต, **ประเพณี พิธีมงคล และวันสำคัญของไทย**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปรีชา, 2543.
- \_\_\_\_\_. **เอตทัคคะ ผู้เป็นเลิศด้านต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา**, กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2549.
- นิยะดา เหล่าสุนทร, ศ.ดร., **ปัญญาสชาดก**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม่คำฝาง, 2538.
- บุญย์ นิลเกษ,ดร., **อุดมการณ์ชีวิตแบบพระโพธิสัตว์ (เล่มที่ 1 ตอน อุดมการณ์และกำเนิดพระโพธิสัตว์)**, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2534.
- ประพัฒน์ ตรีณรงค์ และสงวน อึ้งคง. **สารานุกรมวรรณคดี**. พระนคร: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2505.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน, **ทรรศนะทางการเมืองของพระพุทธศาสนา**, กรุงเทพมหานคร: บริษัทสามัคคีสาส์น จำกัด, 2540.
- ปิ่น มุทุกันต์, พันเอก, **แนวสอนธรรมะ ตามหลักสูตรนักรรรมตรี**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2539.
- \_\_\_\_\_. **เรือนชั้นใน-เรือนชั้นนอก**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สร้างสรรค์บุ๊คส์, 2533.
- ป๋วย แสงฉาย, **พระเจ้า 500 ชาติ ฉบับพิสดาร**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ลูก ส.ธรรมภักดี, 2539.
- เปลื้อง ณ นคร, **พจนนะ - สารานุกรมฉบับทันสมัย เล่ม 1**. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
- พระคัมภีร์สาราภิวงศ์, ผู้แปล. **สุโพธาลังการมัญชรี**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546.

- \_\_\_\_\_ . **อภิธรรมมัตถสังคหะและปรมัตถที่ปณี**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยรายวัน  
กราฟฟิค เพลท, 2546.
- พระครูกล้วยานสิทธิวัฒน์ (สมาน พรหมอยู่ / กล้วยานธมโม), **เอตทัคคะในพระพุทธศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2546.
- พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลริวัฒน์ (ผู้แปล), **เวสสันดรชาดกที่ 10 ทรงแปลแจกในวันประสูติ**  
พ.ศ. 2477 (พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพัฒนาการ, 2477) ข และ ฉ อ้างในรัตนประทีป  
แห่งพระไตรปิฎก พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษร  
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ), **นิเทศธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร: บริษัทแปดสิบเจ็ด  
(2545) จำกัด, 2548.
- พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณ โณ). **พึ่งตนเอง**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏ-  
ราชวิทยาลัย, 2539.
- พระเทพวิสุทธิญาณ (อุบล นนทโก ป.ธ.9), **อธิบายธรรมวิภาคปริเฉทที่ 1**, พิมพ์ครั้งที่ 5,  
กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2538.
- พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต). **ประวัติ พัฒนาการ และอิทธิพลของพระไตรปิฎก**. พุทธจักร,  
ปีที่ 46 ฉบับที่ 9 (กันยายน 2535).
- \_\_\_\_\_ . **พุทธศาสนากับสังคมไทย**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมล-  
คีมทอง, 2532.
- \_\_\_\_\_ . **พุทธธรรม ภาค 1 ตอนที่ 1-2**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ-  
ราชวิทยาลัย, 2531.
- พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต), **มณีแห่งปัญญา**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ม.ป.ป.
- พระธรรมกิตติวงศ์, **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์  
เลี้ยงเชียง, 2548.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ชอบ อนุจารี). **ปริทรรศน์เวสสันดรชาดก**. พระนคร: เสริมวิทย์บรรณาการ,  
2513.
- พระธรรมโกศาจารย์, **พจนานุกรมธรรมของท่านปัญญานันทะ**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์  
ธรรมสภา, ม.ป.ป.
- พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) และพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **คู่มือมนุษย์และ  
ธรรมนุญชีวิต**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วิชนบุคส์ , 2549.
- พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิเถระ ป.ธ.9), **มงคล 38 ประการ**.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **ธรรมนุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม**, พิมพ์ครั้งที่ 346,  
กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2544.
- \_\_\_\_\_ . **ธรรมนุญชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ 31, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ-  
ราชวิทยาลัย, 2544.
- \_\_\_\_\_ . **บุญ - บารมีที่จะกู้แผ่นดินไทย**, กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ, โรงพิมพ์การศาสนา,  
2543.

- \_\_\_\_\_ . **ปรัชญาการศึกษาไทย**, กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา 2527.
- \_\_\_\_\_ . **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, พิมพ์ครั้งที่ 10, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด, 2546.
- พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร จตฺตวงฺโณ), **อนุพุทธิกถาที่ปณี ภาค 5**, พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร: บริษัท เซเว่น พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2547.
- พระนิพนพาน สารคาญ, **วิเคราะห์ภูมิปัญญาของพระโพธิสัตว์ในทศชาติชาดก**, ศิลปะศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- พระปิฎกจุฬารักษ์, **มิลินทปัญหา**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2536.
- พระพุทโธสเถระ, **คัมภีร์วิสุทธิมรรค**, พิมพ์ครั้งที่ 6, (ไทเป (ไต้หวัน): The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation, 2548.
- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, “**พระบรมราชาธิบายเรื่องนิบาตชาดก**”, ในนิบาตชาดก เล่ม 10 ภาคผนวก.
- \_\_\_\_\_ . “**พระราชปรารภมูลเหตุที่จะแปลและพิมพ์นิบาตชาดก**”, ในนิบาตชาดก เล่ม 10 ภาคผนวก.
- \_\_\_\_\_ . “**พระราชวิจารณ์ว่าด้วยนิทานชาดก**”, ในนิบาตชาดก เล่ม 10 ภาคผนวก.
- \_\_\_\_\_ . **พระราชวิจารณ์ว่าด้วยนิทานชาดกในประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 5**, 2515.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **พุทธธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ 15, กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2552.
- \_\_\_\_\_ . **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ 25, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม์, 2556.
- \_\_\_\_\_ . **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ 21, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม์, 2556.
- พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร ป.ธ. 9), **ภูมิวิลาสินี**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2545.
- \_\_\_\_\_ . **โลกนาถที่ปณี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2545.
- พระพิจิตรธรรมพาที (ชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน), **กวีพจน์รธรรม**, กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, 2539.
- พระมหาชินท สุมงคลโล (อินทรมนตรี), “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องพุทธสุนทรียศาสตร์บนจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุทัศนเทพวราราม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2552.
- พระมหาอมรินทร์ ปุริสุตฺโตโม, **การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสังฆธรรมกับจริยธรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท**.
- พระมหาบุญเรือน ปภังกร (พิลาพันธ์), “การศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดเรื่องเมตตาในพุทธปรัชญาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2542.

- พระมหาสันทัต จันทรทัตทอง, **หลักคำสอนเรื่องอุเบกขาในพระพุทธศาสนาเถรวาท : ศึกษาเฉพาะกรณีทรงระของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร**, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศาสนาเปรียบเทียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.
- พระมหาสมปอง มุทีโต, (ผู้แปล), **คัมภีร์อภิธานวรรณนา**, กรุงเทพมหานคร:ธรรมสภา 2542.
- พระเมธีกิตติโยดม (พิน กิตติปาโล), **วิสุทธิมรรค เล่ม 3**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูญาณ, 2541.
- พระยาอนุমানราชธรร, **เล่าเรื่องไตรภูมิ** พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2513.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ วิฑูตญาโณ), **ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2542.
- พระราชวิจิตรปฏิภาณ, **มาสวดมนต์กันเถอะ**, กรุงเทพมหานคร: สถาบันบันลือธรรม, ม.ป.ป.  
\_\_\_\_\_ . และคณะกรรมการโครงการเปิดพระอารามภาคกลางคืน, **สวดมนต์**  
**วัตถุประสงค์นทพวาราม**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ม.ป.ป.
- พระราสสะละ สิวลีเถโร, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปณทาจริยศาสตร์เกี่ยวกับความกรุนาของพระโพธิสัตว์ในคัมภีร์ชาดก”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2542.
- พระวัลโปละ ราหุล, **พระพุทธเจ้าทรงสอนอะไร**, แปลและเรียบเรียงโดย รศ.ชูศักดิ์ ทิพยเกษรและคณะ, พิมพ์ครั้งที่ 7, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551.
- พระศรีวิสุทธิวงษ์ (สาย ตุลโย ป. 9), **ธรรมะบำบัดโรคใจ**, พิมพ์ครั้งที่ 13, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2535.
- พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ, **ประมัตถโชติกะสมถกรรมฐานที่ปณี**, พระนคร: โรงพิมพ์ ยูนิต์พลับลิเคชั่น, 2512.
- พระโสภณมหาเถระ (มหาสีสยาตอ), **ปฏิจจนุปบาท เหตุผลแห่งวิภูสงสาร**, กรุงเทพมหานคร: ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์, 2553.
- พระอัครวงษ์เถระ. **สัทนิตธาตุมาลา**. แปลโดยพระมหานิมิตร ธมมสาโร ป.ธ. 9 และคณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาศีศึกษาพุทธโฆสนครปฐม, 2546.
- พระอุตรคณาธิการ (ชวินทร์ สระคำ), **ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาในอินเดีย**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2534.
- พัฒน์ เฟื่องผลา,รศ. **ชาดกกับวรรณกรรมไทย** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- พรรณี เกษกมล, ดร., **จากชาดกสู่ไอที**, กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2549.
- พิมพ์ชนก สืบพงษ์สังข์, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องภาวะผู้นำในชาดก”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2552.
- พิมพ์ประไพ พิศาลบุตร, **สำเภาสยาม ตำนานเจ๊กบางกอก**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์, 2544.

- พิสิฐุ เจริญสุข, **เกร็ดความรู้ในนิทานชาดก**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2539.
- พุทธทาส อินทปญโญ, **อริยศีลธรรม**. กรุงเทพมหานคร: หจก. การพิมพ์พระนคร, 2520.
- \_\_\_\_\_ . **สันติภาพของโลก**, กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิธรรมทาน, 2541.
- พูนศักดิ์ ศักดานุวัฒน์ และจ่อม บุญตาเทศ ป., **นิทานชาดก พระเจ้าห้าร้อยชาติ**, กรุงเทพมหานคร: ธรรมบรรณาการ, 2516.
- พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ, **วรรณคดีศาสนาและขนบประเพณี**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น, 2528.
- ภาวดี มหาจันทร์, **พื้นฐานอารยธรรมไทย**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร, 2532.
- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, **พระมหาชนก Mahajanaka**, กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์, 2540.
- มบุญ มุกขประดิษฐ์, **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย, **พระธัมมปทัฏฐกถาแปล ภาค 1**, พิมพ์ครั้งที่ 13, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2534.
- \_\_\_\_\_ . **พระธัมมปทัฏฐกถาแปล ภาค 2**, พิมพ์ครั้งที่ 14, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2536.
- \_\_\_\_\_ . **พระธัมมปทัฏฐกถาแปล ภาค 4**, พิมพ์ครั้งที่ 14, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2534.
- \_\_\_\_\_ . **พระธัมมปทัฏฐกถาแปล ภาค 6**, พิมพ์ครั้งที่ 12, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2534.
- \_\_\_\_\_ . **พระธัมมปทัฏฐกถาแปล ภาค 8**, พิมพ์ครั้งที่ 13, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2537.
- \_\_\_\_\_ . **มังคลัตถทีปนีแปล เล่ม 2**, พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2535.
- \_\_\_\_\_ . **วิสุทธิมรรคแปล ภาค 2 ตอน 1**, พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2540.
- มหาเถรสมาคม, **มลินทปัญหา**, พิมพ์ในงานฉลองพระชนมายุ 80 พรรษา สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฒนมหาเถระ) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร 3 ตุลาคม 2536, พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2536.
- มานพ รักการเรียน, **พระพุทธศาสนากับวิทยาการร่วมสมัย**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, ม.ป.ป.

- มารศรี กลางประพันธ์, การพัฒนาคุณธรรมด้านความอดทน (ขันติ) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี, ปริญญาโท วิทยาลัยศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, 2548.
- มูลนิธิธรรมกาย, มหาอุบาสิกาวิชา ยอต่อปัฐฐายิกาคุณุญพระพุทธานุสา, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอส พี เค เปเปอร์แอนดฟอร์ม, 2548.
- ยวาทรรลล เนห์รุ, **พบถิ่นอินเดีย**, แปลโดย กรุณา กุศลลาสัย, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศูนย์การพิมพ์, 2515.
- รัชนี ซอโสตถิกุล, **สำนวนสุภาษิต และคำพังเพยของไทยที่น่าสัตรีมาเปรียบ**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์, 2546.
- \_\_\_\_\_ . **พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ – ไทย**, กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2540.
- รังษี สุทนต์. **อบรมบาลีก่อนสอบภาค 2**. โครงการอบรมบาลีก่อนสอบ ภาค 2 ปีที่ 6 ระหว่างวันที่ 28 มกราคม - 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2547.
- \_\_\_\_\_ . “เรียนพระไตรปิฎกจากพุทธศิลป์” ตอน 5, **พุทธจักร**, ปีที่ 63 ฉบับที่ 4 (เมษายน 2552).
- วศิน อินทสระ, **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมดา, 2548.
- \_\_\_\_\_ . **หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด**.
- \_\_\_\_\_ . **โอรพปาติโมกข์ ครั้งที่ 1** , กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2545.
- วรวรรณ คงมานุสรณ, **รูดวนสำนวนไทย**, พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2549.
- วรวุฑ สุวรรณฤทธิ์และคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ, **วิถีไทย**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2547.
- วราภรณ์ ทินานนท์, “ศึกษาวิจัยการคำสำเนาของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น”, **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา, **วรรณคดีพุทธศาสนาพากย์ไทย**, กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ศิลป์ พีระศรี, ศ. **ศิลปะสมัยสุโขทัย** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิวพร, 2505.
- สงวน รอดบุญ, **พุทธศิลปะสุโขทัย** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2521.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ, **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2526.
- สันติ เล็กสุขุม, ศ.ดร., **จิตรกรรมไทยสมัยรัชกาลที่ 3 ความคิดเปลี่ยนการแสดงออกก็เปลี่ยนตาม**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2548.

- \_\_\_\_\_ . **จิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา**, กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2524.
- สีบพงศ์ ธรรมชาติ, รศ.ดร., **วรรณคดีชาตก**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2542.
- สุจินต์ บริหารวนเขตต์, **เมตตา**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา, 2532.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. **พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน**. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2539.
- สุพล เต็มตัวรัมย์, “การศึกษาพุทธจริยธรรมในทศชาติชาตก”, **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2551.
- สุภัทรดิศ ดิศกุล, ม.จ., **วิวัฒนาการแห่งจิตรกรรมฝาผนังของไทย สถานจิตรกรรมฝาผนัง-สารบาญภาพจิตรกรรมฝาผนัง**, กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, 2502.
- สุเมธ เมธาวิทยกุล, ผศ., **สังกัปปพิธีกรรม**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2532.
- สุรพงษ์ จันลัม, “ศึกษาวิเคราะห์คุณธรรมจากชาตก ตามที่ปรากฏในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2547.
- สุรียพร แซ่เอี้ยบ, “การศึกษาหลักธรรมจากนิทานชาตก ที่ปรากฏในภาพจิตรกรรม พระวิหารหลวง วัดสุทัศน์เทพวราราม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2554.
- โสณนันทชาตก สวัณณสามชาตก จันทคารชาตก**, พิมพ์เป็นบรรณาการเนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพนางโสภิต บรรณลักษณ์ (ลีนจี่ กิตติขจร) ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส 15 กุมภาพันธ์ 2511, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2511.
- เสถียรพงษ์ วรรณปก, ศ.พิเศษ, **นิทานมงคลธรรม**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา, 2549.
- สำนักเรียนวัดประยูรวงศาวาส, **คู่มือธรรมศึกษา ชั้นตรี**, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เพชรกระรัต, 2548.
- สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ, **ปัญญาสชาตก**, พระนคร: ศิลปาบรรณาการ, 2499.
- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร, **ประชุมโคลงโลกนิติ ฉบับหอสมุดแห่งชาติ**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2506.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน), **ทศบารมี ทศพิธราชธรรม**, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดชวนพิมพ์, 2532.
- \_\_\_\_\_ . **ทศบารมี ทศพิธราชธรรม**, พิมพ์เนื่องในมหาอุตมมงคลวโรกาสพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช 2 – 5 กรกฎาคม พุทธศักราช 2531.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, **ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2534.



- สมเด็จพระปรมาณูชิตชินโนรส, พระปฐมโพธิ์กถา พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2505.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร), **มงคลยอตชีวิต ฉบับสมบูรณ์**, กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, 2546.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, **การบวชในพระพุทธศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2548.
- \_\_\_\_\_ . **สารานุกรมพระพุทธศาสนา**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2538.
- ไสว มาลาทอง, **การศึกษาจริยธรรม**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.
- อาจารย์แม่ชีวิมุตติยา. **รัตนประทีปแห่งพระไตรปิฎก พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย**, กรุงเทพมหานคร: หอพระไตรปิฎก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- อุดม เขยแก้วศ และคณะ, **ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2548.
- อุทัย ไชยานนท, **ปฐมบรมสุภาชิตไทย สุภาชิตพระร่วง**, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์น้ำฝนจำกัด, 2546.
- เอลิซาเบธ เรย์ และคณะ, **ทศชาติ**, แปลโดยสนธิวรรณ อินทรลิม, กรุงเทพมหานคร: คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.
- Christmas Humphreys, **A Popular Dictionary of Buddha** New York: The Citadel Press, 1954.
- G.P. Malalasekera, (Editor), **The Encyclopedia of Buddhism Vol II.**, (Ceylon: The Government Press 1966.
- Jamea Hasting, **Encyclopedia of Religion and Ethics**, Vol 7 New York: Chales Scribner's Son, 1967
- T.W. Rhys Davids and William, Stede. **The Pali Text Society's Pali – English Dictionary**. London: Luzac and Company, 1966.

## ประวัติผู้รวบรวม/เรียบเรียง



1. ชื่อภาษาไทย : พระมหาโกมล กมโล (แก้วดิ่ง)  
ชื่อภาษาอังกฤษ : PHRAMAHA KOMON KAMALO (KAEODUENG)
2. เกิด : วันจันทร์ ที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2515
3. สถานที่เกิด : บ้านเลขที่ 92 หมู่ 5 หมู่บ้านโคกทหาร ตำบลทัพเสด็จ  
อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว 27180
4. บรรพชา : 29 ตุลาคม พ.ศ. 2529 วัดตาพระยา ตำบลตาพระยา  
อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีพระครูประทีปปัจจันตเขต  
เป็นพระอุปัชฌาย์
5. อุปสมบท : 22 มิถุนายน พ.ศ. 2537 วัดสุวรรณคีรี แขวงบางขุนนนท์  
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีพระเทพปริยัติโมลี  
เป็นพระอุปัชฌาย์
6. วันบรรจุเข้าเป็นพนักงาน : 1 เมษายน พ.ศ. 2545
7. หน่วยงานที่สังกัด : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษา  
พุทธโฆส นครปฐม
8. สถานที่ติดต่อ
  - 8.1 ที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษา  
พุทธโฆส นครปฐม ตำบลหอมเกร็ด อำเภอสามปราชญ์  
จังหวัดนครปฐม 73170
  - 8.2 ที่วัด : 32 วัดพิชยญาติการาม วรวิหาร ถนนประชาธิปไตย แขวงสมเด็จ  
เจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร 10600
9. ประวัติการศึกษา : พ.ศ. 2550 สอบได้ ป.ธ.๘  
พ.ศ. 2542 พุทธศาสตรบัณฑิต รุ่น 44 (พธ.บ.บาลีพุทธศาสตร์)  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
พ.ศ. 2542 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.วค.)  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
พ.ศ. 2548 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.สันสกฤต)  
มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. ประวัติการทำงาน : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษา  
พุทธโฆส นครปฐม  
พ.ศ. 2545-2550 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป  
พ.ศ. 2547-2551 ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต  
พ.ศ. 2550-ปัจจุบัน อาจารย์  
พ.ศ. 2553-2554 หัวหน้าฝ่ายวิชาการและวิจัย

พ.ศ. 2560-ปัจจุบัน รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์

**11. สาขาวิชาที่มีความชำนาญ :**

- 11.1 ภาษาบาลี-สันสกฤต
- 11.2 พระพุทธศาสนา

**12. ผลงานวิชาการ :**

**12.1 เอกสารประกอบการเรียนการสอน**

- : รายวิชาพระสูตรตันตปิฎก
- : รายวิชาวรรณคดีบาลี
- : รายวิชาอภิธาน

**12.2 หนังสือ**

- พระมงคลปริตรตามแนวคัมภีร์สัททาวิเสส ชุด **รู้ศัพท์ รู้ธรรม**
- พระรัตนปริตรตามแนวคัมภีร์สัททาวิเสส ชุด **รู้ศัพท์ รู้ธรรม 2**

**12.3 บทความวิชาการ**

- สัมภเวสี : บริบทและนัยของภาษาบาลีในสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป
- เกณฑ์การตัดสินความดีในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาอุปนิษัท : วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ
- ภาษาบาลี พื้นฐานทางการศึกษาพระพุทธศาสนา
- ปะเหฬิในคำว่า “อกตัญญู” ที่ควรรู้
- อนัตตา : ภาษาที่พระพุทธเจ้าทรงใช้พัฒนาจิตเพื่อให้รู้แจ้งรูปนาม
- การศึกษาแบบวงศ์ปริยัติเพื่อพิทักษ์รักษาพระพุทธศาสนา

**12.4 งานวิจัย**

- ศึกษาวิเคราะห์บทบาลีในพระไตรปิฎก ตามแนวคัมภีร์สัททาวิเสส
- บทบาลีในคัมภีร์อภิธัมมัตถวินิ ปัญจิกา อตถโยชนา ตามสูตรคัมภีร์สัททาวิเสส : ศึกษาเชิงวิเคราะห์

\*\*\*\*\*